

Що треба знати під час пошуку роботи

Ваші трудові права

Поради юристів

Цей буклет
підготовлений юристами
ГО «Подільська правова ліга»

Роботодавця потрібно перевіряти

В оголошенні про вакансію роботодавець не має права вказувати бажаний вік, стать, колір шкіри, сімейний, майновий стан, етнічне та соціальне походження, місце проживання, якщо це не оголошення щодо роботи в модельному агентстві, актором/акторкою. Таке оголошення є дискримінаційним і порушує законодавство.

Не проходите повз дискримінаційні оголошення!

Напишіть скаргу або подзвоніть на гарячу лінію Центру зайнятості **1545**, поширте інформацію у соціальних мережах. Чим більше буде таких скарг – тим більш публічною стане проблема, а це – ще один крок до її вирішення.

На сайті Міністерства юстиції України Ви можете швидко і безкоштовно перевірити чи зареєстроване підприємство або організація, чи вони не перебувають в стадії припинення.

<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>

Можна звертатися до Центру зайнятості за допомогою

Для отримання інформації про наявність вакансій можна звернутися до місцевого центру зайнятості.

Тут можна отримати безоплатну інформацію та професійну консультацію з метою вибору виду діяльності, професії, місця роботи, а також, у разі необхідності, пройти професійну підготовку і перепідготовку.

Для людей, які не мають можливості або не хочуть особисто звертатися в центр зайнятості, є можливість скористатися он-лайн послугами служби зайнятості:

 пройти тестування
<http://profi.dcz.gov.ua/>

 підібрати роботу
<https://www.dcz.gov.ua/userSearch/vacancy>

Для молоді встановлюється **КВОТА** на працевлаштування

А чи знали Ви, що відповідно до законів України, для підприємств та організацій, що налічують не менш ніж 20 штатних працівників,

**встановлюється квота у розмірі
5 %**

для працевлаштування молоді, осіб, яким виповнилося 15 років та які можуть прийматися на роботу.

Для того, щоб дізнатись про квоту для працевлаштування молоді у Вашому місті, селі чи селищі, зверніться до органу місцевого самоврядування з проханням надати інформацію про заходи, що вживаються з метою працевлаштування та сприяння зайнятості молоді.

Перед тим, як підписати будь-який договір, проконсультуйтеся з юристом

Візьміть копію договору, який Вам пропонують підписати, та проконсультуйтеся з юристом.

В Україні діє державна система безплатної первинної правової допомоги. Згідно з Конституцією України та Законом «Про безплатну правову допомогу», право на безплатну первинну правову допомогу мають усі особи, які перебувають на території України.

Така допомога передбачає:

- надання правової інформації;
- надання консультацій і роз'яснень із правових питань;
- складення заяв, скарг та інших документів правового характеру;
- надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Де отримати безоплатну правову допомогу?

- ✓ у бюро правової допомоги або місцевому центрі з надання безоплатної правової допомоги в місті чи районі Вашого проживання. Адреси та назви цих установ можна отримати на сайті Координаційного центру:

<https://legalaid.gov.ua/ua/local-centres>

- ✓ в органах місцевого самоврядування (у міській/сільській/селищній раді, підрозділі міської ради: органах соціального захисту населення, управлінні освіти тощо);

- ✓ у неурядових громадських організаціях, які працюють у місті чи районі (наприклад, «Українська Гельсінська спілка з прав людини», «Мережа правового розв'язку» та інші).

<https://ldn.org.ua/>

Зверніть увагу на вид договору, який Ви підписуєте, та його правові наслідки

При працевлаштуванні в Україні трудовий договір можна укласти у двох формах:

1. Трудовий договір – у цьому разі на працівника поширюється дія норм законодавства про працю, працівник має право на відпустку, на оплату праці, на охорону праці тощо.

Трудовий договір буває трьох видів:

- 1) безстроковий, який укладається на невизначений строк;
- 2) на визначений строк, встановлений за погодженням сторін;
- 3) такий, що укладається на час виконання певної роботи.

2. Трудовий контракт (контракт) – трудовий договір з особливими умовами (наприклад, строк дії, права, обов'язки та відповідальність сторін, умови розірвання договору та ін.).

Обережно! Досить поширеною практикою в нашій державі є укладення замість трудового – **цивільно-правового договору** – згідно з яким особа фактично виступає не працівником, а фізичною особою, яка надає певні послуги. У цьому випадку роботодавець не зобов'язаний надавати оплачувану відпустку та соціальні гарантії.

Зверніть увагу на умови випробувального терміну та стажування!

ВИПРОБУВАННЯ. Роботодавець може включити випробувальний термін до трудового договору з метою перевірки відповідності працівника роботі, яка йому доручається. Умова про випробування повинна бути зазначена в наказі (розпорядженні) про прийняття на роботу. Випробування не встановлюється при прийнятті на роботу: осіб, які не досягли вісімнадцяти років; молодих робітників після закінчення професійних навчально-виховних закладів, які ще не досягли 18 років; молодих спеціалістів після закінчення вищих навчальних закладів; осіб, звільнених у запас з військової чи альтернативної (невійськової) служби.

Розмір заробітної плати особи під час випробування встановлюється пропорційно до відпрацьованого часу, виходячи зі стандартних окладів працівників цього підприємства, установи чи організації.

! Важливо! Заробітна плата працівника/-ці під час випробувального строку не може бути нижчою за розмір мінімальної заробітної плати.

* **Мінімальна заробітна плата** – це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може встановлюватися оплата за виконану працівником місячну норму робіт (Кодекс законів про працю України, Закон України «Про оплату праці»). Згідно п.5 ст.38 Бюджетного кодексу України розмір мінімальної заробітної плати визначається в Законі про Державний бюджет на відповідний рік. У 2019 році мінімальна зарплата в Україні становить 4173 грн. на місяць.

СТАЖУВАННЯ. Студенти вищих та учні професійно-технічних навчальних закладів мають право проходити **стажування за професією**.

Метою стажування є набуття досвіду з виконання професійних завдань та обов'язків, удосконалення професійних знань, умінь та навичок, вивчення та засвоєння нових технологій, техніки, набуття додаткових компетенцій.

Порядок укладення договору про стажування та типова форма договору встановлені Кабінетом Міністрів України.

! Строк стажування за договором не може перевищувати шести місяців.

Запис про проходження стажування роботодавець вносить до трудової книжки.

У разі, коли протягом періоду стажування особа виконує професійні роботи відповідно до наданих завдань, підприємство, організація, установа за всі ці роботи здійснює виплату їй заробітної плати згідно з установленими системами оплати праці за нормами, розцінками, ставками (окладами) з урахуванням коефіцієнтів, доплат і надбавок.

Корисно знати

Відповідно до Кодексу законів про працю України:

Якщо Вам ще не виповнилось 18 років, то:

- ✓ Вас не мають права залучати на роботи з важкими та шкідливими умовами праці, а також на підземних роботах.
- ✓ Вас не мають права залучати до підймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені норми.
- ✓ Офіційно прийняти на роботу Вас можуть лише після попереднього медичного огляду. Також, до досягнення 21-го року роботодавці повинні направляти Вас щороку на медичний огляд.
- ✓ Заробітна плата при скороченому щоденному графіку виплачується в такому ж розмірі, як і працівникам із повним робочим графіком.
- ✓ Щорічну відпустку Ви можете отримати у зручний для Вас час. Повнотривалу відпустку Ви можете отримати, подавши відповідну заяву керівництву і до настання шестимісячного терміну безперервної роботи в організації.

Якщо Ви поєднуєте навчання з роботою:

- ✓ Навчальні активності щодо підготовки нових робітників на виробництві мають відбуватись у робочий час.
- ✓ У період навчання іншим спеціальностям Вас не можуть залучати на будь-якій роботі, що не стосується спеціальності, якій навчаєтесь.
- ✓ Якщо Ви навчаєтесь без відриву від виробництва в середніх (наприклад, школа або НВК) і професійно-технічних закладах, Вам може бути встановлений скорочений робочий день або тиждень, але заробітна платня має виплачуватись як за повний робочий час. Також Ви можете отримати додаткову відпустку на період складання: 1) випускних іспитів в основній школі - тривалістю 10 календарних днів; 2) випускних іспитів у старшій школі – тривалістю 23 календарних дні; 3) перевідних іспитів в основній та старшій школах – від 4 до 6 календарних днів.
- ✓ Для складання іспитів екстерном за основну або старшу школу надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю відповідно 21 та 28 календарних днів.

Якщо Ви плануєте займатись підприємницькою діяльністю, зареєструйтесь як Фізична Особа-Підприємець

Що треба знати про відпустки:

- ✓ Щорічні відпустки за Вашим бажанням можуть бути приєднані до часу проведення настановних занять, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів, часу підготовки і захисту дипломного проекту та інших робіт, передбачених навчальною програмою.
- ✓ Ви маєте право отримати додаткову оплачувану відпустку для підготовки та складання іспитів загальної тривалістю 35-ть календарних днів протягом навчального року.
- ✓ Якщо Вас допущено до вступних іспитів у заклади вищої освіти, то надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю 15-ть календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місцезнаходження навчального закладу та назад.
- ✓ Якщо Ви успішно навчаєтесь без відриву від виробництва у закладах вищої освіти з вечірньою та заочною формами навчання, то маєте право отримати додаткову оплачувану відпустку.

Це можна зробити онлайн на Єдиному веб-порталі органів виконавчої влади України:

<https://www.kmu.gov.ua/ua/service/reestratsiya-fizosobi-pidpriemtsem>

або у центрах надання адміністративних послуг.

Реєстрація ФОП дасть Вам можливість займатися різними видами діяльності, самостійно сплачувати податки, а також надавати робочі місця іншим.

3 якими законами варто ознайомитись:

Кодекс законів
про працю України

Закон України
«Про відпустки»

Закон України
«Про оплату праці»

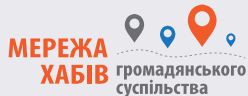
Закон України
«Про охорону
праці»

Закон України
«Про зайнятість
населення»

Закон України
«Про сприяння
соціальному становленню
та розвитку молоді
в Україні»

Публікація підготовлена ГО «Подільська правова ліга» в рамках реалізації проекту ПРООН «Громадянське суспільство задля розвитку демократії та прав людини в Україні» за фінансового сприяння Міністерства закордонних справ Данії.

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

© Жодну частину цієї публікації не можна відтворювати, зберігати у пошуковій системі або передавати у будь-якому вигляді та будь-яким способом, зокрема, електронним, механічним, фотокопіюванням, записом чи іншим без попередньої письмової згоди. Думки, висновки чи рекомендації належать авторам чи упорядникам видання та не обов'язково відображають погляди Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй чи інших агентств ООН.